

Jak zbudować efektywny system zarządzania odpadami w gminie?

Aspekty finansowe i ekonomiczne

Rafał Szporko

DS Consulting

Konferencja jest realizowana w ramach projektu pn. „Edukacja i informowanie w zakresie postępowania z odpadami - kampania na rzecz poprawy efektywności systemów selektywnej zbiórki odpadów” finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Dlaczego ważna jest efektywność?

- Efektywność to rezultat podjętych działań, opisany relacją uzyskanych efektów do poniesionych nakładów
- Konieczność zbilansowania budżetowego nowego systemu
- Wymogi w zakresie osiągnięcia poziomów odzysku i ograniczenia składowania

Jak zbudować efektywny system zarządzania odpadami w gminie?

Aspekty finansowe i ekonomiczne

Przykładowe cele gminy przy tworzeniu systemu gospodarowania odpadami

**System ma być tani
(efektywność kosztowa)**

**Wypełnienie norm
w zakresie odzysku
i recyklingu**

**Znośna i sprawiedliwie podzielone
obciążenia dla mieszkańców**

**Bezpieczeństwo
ekologiczne**

**Utrzymanie względnej
konkurencji na rynku
wywozu odpadów**

**System ma być
zrównoważony
finansowo
(nie obciążać budżetu)**

**Utrzymanie kontroli
nad strumieniem odpadów**

**Utrzymanie miejsc
pracy na terenie gminy**

**Dalsze funkcjonowanie
odpadowej spółki gminnej**

Najważniejsze pytania w kontekście efektywności ekonomicznej?

- Czy objąć systemem gminnym również nieruchomości na których nie zamieszkują mieszkańcy?
- W jaki sposób wybrać firmę odbierającą odpady (zakres obowiązków, sposób rozliczeń, warunki udziału w postępowaniu)?
- Jak zorganizować zagospodarowanie odpadów?
- Wysokość i sposób naliczania opłaty śmieciowej.
- Oszacowanie kosztów funkcjonowania systemu i wyznaczenie poziomu wymaganych dochodów z opłaty śmieciowej.

Czy objąć systemem gminnym również nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy?

- Możliwość wdrożenia jednolitego systemu na terenie całej gminy (zmniejszenie kosztów jednostkowych odbioru odpadów)
- Nie ma problemu z rozgraniczeniem dwóch systemów w kontekście „wątpliwych” nieruchomości (np. hotele)
- Władztwo gminy nad całym strumieniem odpadów
...ale...
- Groźba odszkodowań dla firm, które otrzymały zezwolenie na odbiór odpadów a nie będą mogły jej realizować w nowym systemie.

Jak zbudować efektywny system zarządzania odpadami w gminie? Aspekty finansowe i ekonomiczne

W jaki sposób wybrać firmę odbierającą odpady (zakres obowiązków, sposób rozliczeń, warunki udziału w postępowaniu)?

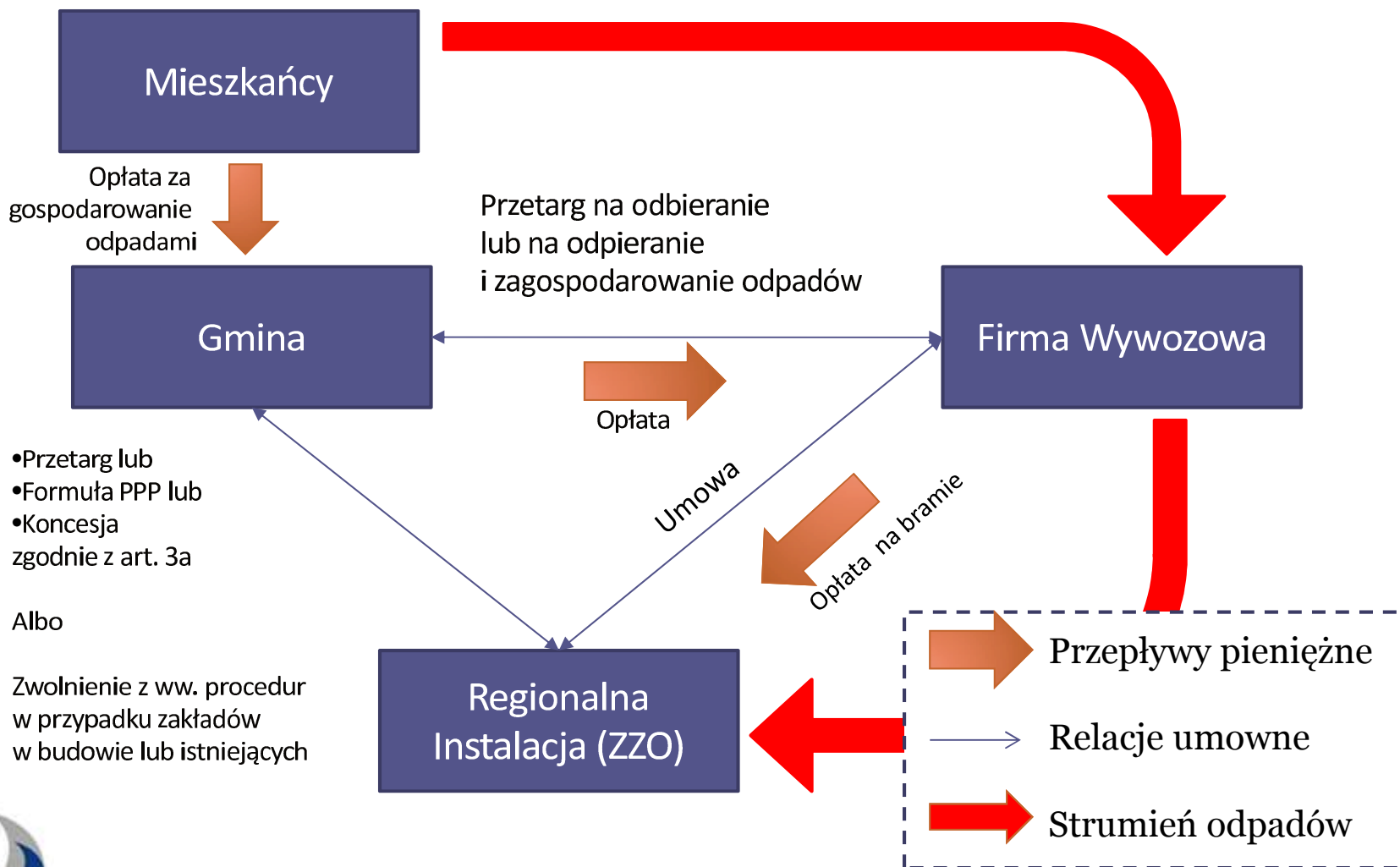
- Określenie zakresu usługi (odbieranie vs. odbieranie i zagospodarowanie)
- Koniczność określenia zakresu terytorialnego usługi (cała gmina czy sektory?)
- Sposób wynagradzania (pożądane elastyczne kształtowanie wynagrodzenia w zależności od warunków świadczenia usługi)
- Koniczność określenia wymogów dla oferentów (minimalne w projekcie rozporządzenia z 16 sierpnia 2011)

Jak zbudować efektywny system zarządzania odpadami w gminie?

Aspekty finansowe i ekonomiczne

Instytucjonalny kształt systemu gospodarowania odpadami (I)

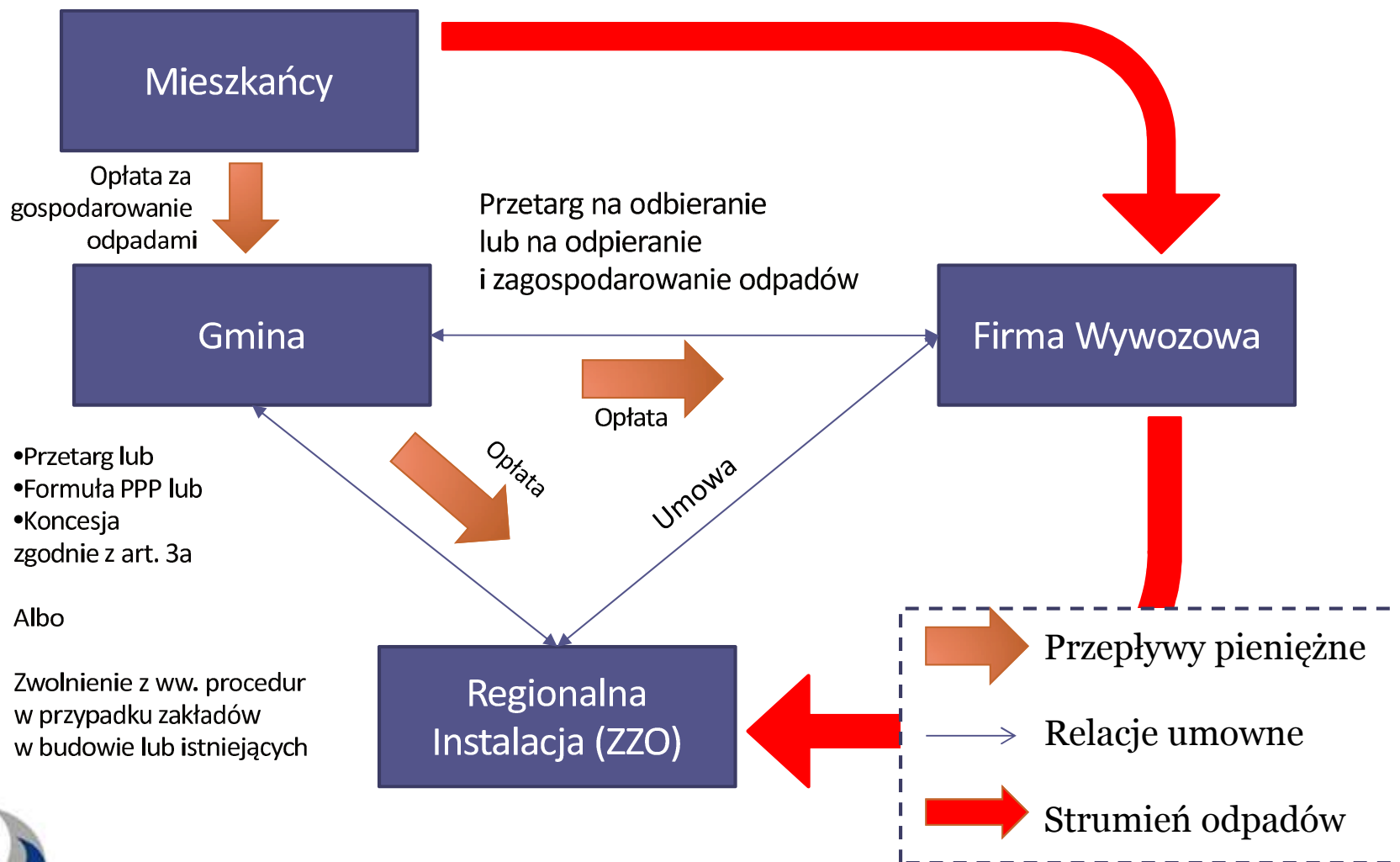

Jak zbudować efektywny system zarządzania odpadami w gminie?

Aspekty finansowe i ekonomiczne

Instytucjonalny kształt systemu gospodarowania odpadami (II)

Instytucjonalny kształt systemu gospodarowania odpadami (III)

- Sposób I:
 - skłania firmy wywozowe do szukania oszczędności na zagospodarowaniu odpadów
 - Brak pełnej kontroli nad strumieniem
 - Konieczność uwzględnienia w wynagrodzeniu firmy wywozowej ew. zmian kosztów zagospodarowania. Ryzyko nieproporcjonalnie dużego przerzucenia opłaty na bramie na gminę
- Sposób II:
 - Może prowadzić do niekontrolowanego dopływu odpadów z innych gmin (konieczność uszczelnienia kontroli)
 - Gwarantuje „bankowalność” projektów inwestycyjnych dot. zagospodarowania odpadów

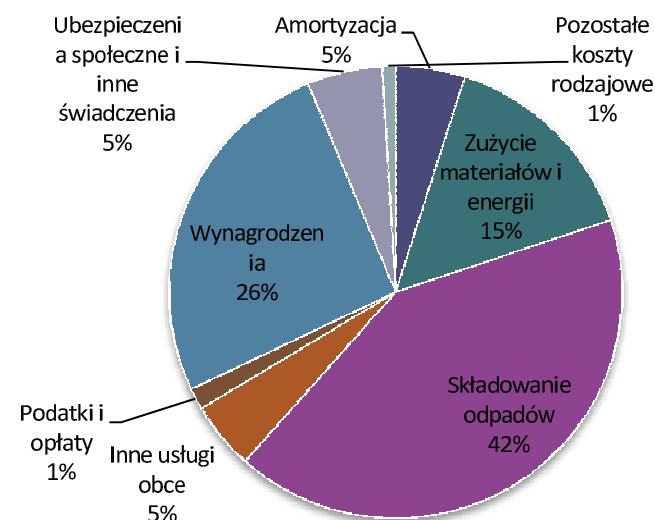
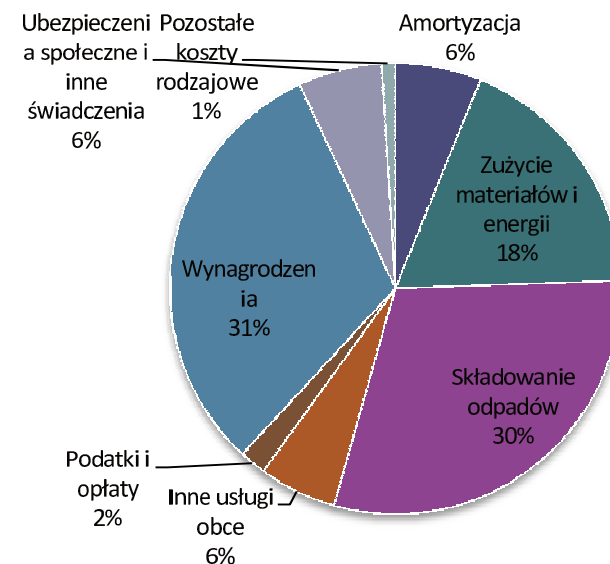
Jak zbudować efektywny system zarządzania odpadami w gminie?

Aspekty finansowe i ekonomiczne

Struktura kosztów przykładowej firmy odbierającej odpady

Wyszczególnienie	jako proc. przychodów		Dynamika (rok2/rok 1)
	Rok 1	Rok 2	
Przychody	100,0%	100,0%	138%
Koszty działalności operacyjnej	93,3%	90,7%	134%
Amortyzacja	5,7%	4,5%	108%
Zużycie materiałów i energii	17,1%	13,5%	109%
Składowanie odpadów	27,9%	37,8%	187%
Inne usługi obce	5,2%	4,4%	117%
Podatki i opłaty, w tym:	1,8%	1,4%	109%
Wynagrodzenia	29,1%	23,3%	111%
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	5,6%	4,9%	120%
Pozostałe koszty rodzajowe	0,9%	0,9%	131%
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	0,1%	0,1%	63%
Zysk (strata) ze sprzedaży (A-B)	6,7%	9,3%	192%

Budowa, utrzymanie i eksploatacja regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych

Konstrukcja opłaty za gospodarowanie odpadów od właścicieli nieruchomości na których zamieszkują mieszkańcy - 4 alternatywy

- liczba mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość \times stawka
- ilości zużytej wody z danej nieruchomości \times stawka
- powierzchni lokalu mieszkalnego \times stawka
- jedna stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od gospodarstwa domowego (dla nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy)

Powierzchnia nieruchomości

- Stosunkowa łatwość wymiaru i egzekucji (Dostępne ewidencje)
- Łatwość weryfikacji deklaracji
- Jasność w naliczaniu opłaty
- Relatywnie duża pewność co do stopnia ściągalności
- Generalna zgodność z zasadą możliwości płatniczych (właściciele większych nieruchomości z zasady mają większe możliwości płatnicze)
- Brak związku z zasadą „zanieczyszczający płaci”
- Możliwe duże obciążenia dla osób samotnych (np. emerytów) zajmujących duże nieruchomości

Ilość zużytej wody

- Stosunkowa łatwość wymiaru i egzekucji (Dostępne dane w przedsiębiorstwach wod-kan)
- Relatywnie duża pewność co do stopnia ściągłości (choć dodanie opłaty śmieciowej może wpłynąć na ściągłość)
- Miara od której trudno „uciec” podatnikowi – korzystna w przypadku gmin o dużych sezonowych zmianach osób przebywających (np. miejscowości letniskowe)
- Brak związku z zasadą „zanieczyszczający płaci”
- Trudność w uzyskaniu danych od odrębnego podmiotu w związku z ochroną danych osobowych
- Problem z uwzględnieniem wody zużytej do podlewania ogródków (należałoby stosować rozwiązanie podobne do służącego określaniu ilości ścieków)
- Możliwe przekłamania liczników / kradzież wody
- Problem w przypadku ujęć własnych (częste na terenach wiejskich)

Ilość osób zamieszkujących nieruchomość

- Zgodność z zasadą „zanieczyszczający płaci” – każda osoba płaci za wytworzone odpady
- Stałość wpływów po wprowadzeniu opłaty (brak fluktuacji sezonowych itp.)
- Trudność w weryfikacji deklarowanej liczby osób (zwłaszcza wobec zniesienia obowiązku meldunkowego)
- Problem z ustawową definicją właściciela nieruchomości
- Dodatkowa ewidencja, kontrole celem weryfikacji deklaracji oznaczają koszty poboru wyższe niż przy innych metodach

Co może pokrywać opłata śmieciowa?

- Ustawa wskazuje na koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi tj.:
 - Odbieranie, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych
 - Tworzenie i utrzymywanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych
 - Obsługa administracyjna systemu
- Zagadnienie kosztów związanych z budową regionalnych instalacji.
 - W formie amortyzacji (jeśli instalację wybudowała spółka) stanowią one koszt funkcjonowania systemu.
- Czy opłata śmieciowa ma charakter dochodu celowego?

Co będzie wpływało na koszty funkcjonowania systemu?

- Koszty odbioru odpadów będą uzależnione od:
 - rodzaju zabudowy,
 - częstotliwości świadczenia usług,
 - sposobu zorganizowania zbiórki selektywnej, charakterystyki terenu
- WPGO wskaże obowiązującą regionalizację i instalację regionalną (ma to wpływy na koszty transportu)
- Marża firm będzie uzależniona od rodzajów ryzyk przerzuconych na nie w drodze umowy (istotny jest tu sposób naliczania opłaty)

Co będzie wpływało na koszty funkcjonowania systemu?

- Koszty zagospodarowania odpadów będą zależne od:
 - Zastosowanej technologii,
 - Koniecznych inwestycji do realizacji w przyszłości,
 - Wielkości regionu i charakterystyki odpadów.
- Koszty administracyjne systemu obejmować będą wynagrodzenia, pochodne, koszty materiałowe itp. Związane z funkcjonowaniem odpowiedniej jednostki organizacyjnej w gminie oraz koszty akcji informacyjnych

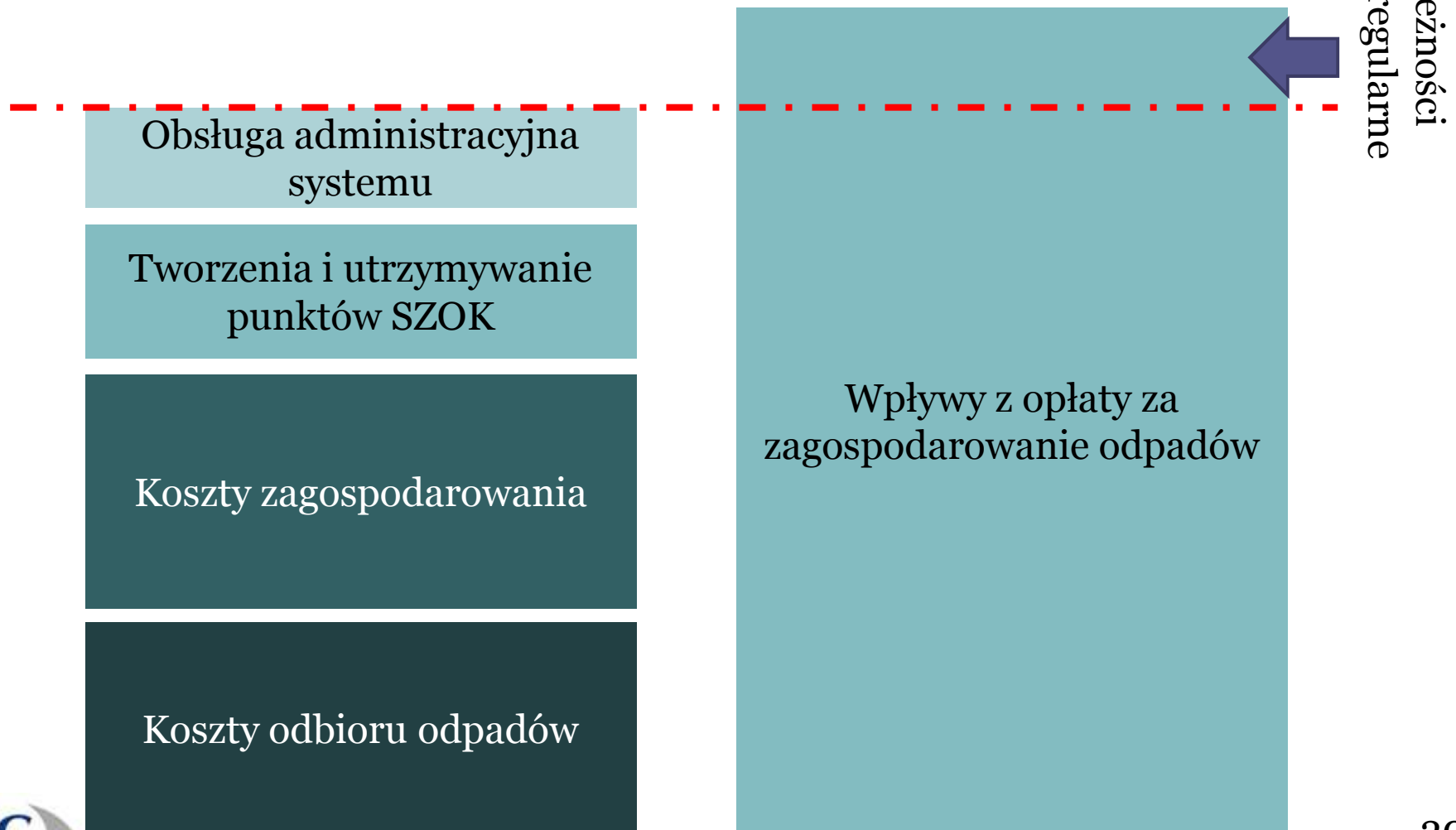

Konsekwencje budżetowe wprowadzenia opłaty za gospodarowanie odpadów

- Wzrost ogólnych dochodów budżetowych (szacunek dla jednego z miast to ok. 5% w stosunku do ogółu dochodów)
- Wzrost możliwości kredytowych w oparciu o dotychczasowy wskaźnik zadłużenia (max. 60% dochodów)
- Wpływy na nadwyżkę operacyjną i indywidualny wskaźnik zadłużenia zależy od relacji dochodów i wydatków na gospodarkę odpadową

Finansowe zbilansowanie systemu

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Rafał Szporko
rszporko@dsconsulting.com.pl